KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 27 Lipca. V. S. ROKU 1806.

ROSSYA.

S. PETERSBURG VS. d. 20 Lipca. Tobolskiey izby cywilney Prezydentowi stanu Konsyliarzowi Rezanow, darowano prawem dziedzicznem ziemię skarbową w Gubernii Tobolskiey leżącą, która 350 dziesięcin zawiera. Mikołay Katin, pilnie i z wielkim pożytkiem uczący się w Akademii kunsztów, za świadectwem Prezydenta teyże Akademii, wyięty iest z Wołohodzkiego zgromadzenia mieyskiego, i uwolniony od podatku. Inflantskiey izby skarbowey Konsyliarz Bagogewut został Konsyliarzem stanu. Imperator Jmć potwierdził nowe urządzenie i nowe nadanie przez X. Galicina uczynione szpitalowi od imienia iego nazwanemu. Dla rozszerzenia handlu z narodami mieszkaiącemi między morzem Czarnem i Caspiiskiem, kazano utrzymywać 2 statki pocztarskie, z ładunkiem zawiiać maiące do brzegów Mingrelii. Pierwszy statek wyszedł pod żagle z Teodozyi d. 30 Maja niosąc 2500 pudów żelaza, 500 soli. Departament Admiralicyi dla wygody żegluiących w odnodze Finskiey, na kilku mieyscach latarnie utrzymywać kazał.

TURCYA.

BELGRAD d. 11 Lipca. Po długiem oczekiwaniu, gdy iuż Kusanzy Ali z załogą zdawał się tracić nadzieię odebrania posiłków obiecanych tak dawno z Constantinopola, zdaie się nakoniec, że straż przednia armii Ottomańskiey zbliża się do granic Serwii; iak daleko iest, któż zgadnie, gdy przypadki w oczach prawie naszych zdarzone, ogłoszone, pokazuią się z prawdą niezgodnemi. Tryumfował niedawno Chrześcianie z dobycia twierdzy Sabacz, gdzie Turcy do iednego zginąć mieli. Nie potwierdza się ta wiadomość, owszem 2 Baszowie liczną dywizyą Bośniaków prowadzący na odsiecz Muzułmanom ściśnionym w Serwii, Drawę przeszedłszy nie attakowali Serwianów, lecz prosto zmierzaiąc do Belgradu, ażeby w pośpiechu spóźnionemi nie byli, oblężonych ostrzegli, opuścić Sabacz, i przez kray Austryacki, ieśli inne drogi są zamknięte, ciągnąć do Belgradu. Garnizon prosił GG. Cesarskich nad granicą kommenderuiących o pozwolenie; niewiadomo iaką odpowiedź odebrał. To pewna, że Czerny dotąd nie znayduie się pod murami naszemi.

Namiestnicy iego dawno dawać ognia do nas przestali; zatrudniaiąc się sypaniem szańców, i utwierdzeniem obozu. Jch opieszałość ośmiela Turków; codzienne wycieczki czynią; i chociaż zawsze odparci powracaią do miasta, nieraz w Serwianach klęskę sprawili. W ostatniey rozprawie d. wczorayszego 60 ieńców im zabrano. A dziś obozy maią tu Chrześcianie od brzegów Sawy do Dunaiu rozciągnione; zkąd łatwo wnosić, iak wiele być musi zbroynego ludu. Na Sawie maią 6 statków działami osadzonych pod własną flagą. Kusanzy prawie nieustannie strzelać z wałów każe; lecz ogień ich kierowany, nie przeszkadza bynaymniey pracować w okopach. W drugiey stronie pod Rama, mieyscem leżącem na granicach Serwii i Bulgaryi stanoł Kosi Basza, z 6 t. Tureckiego żołnierza; straż tu podobno była przednia wielkiey armii Ottomańskiey, którey hetmani Jbrahim Wielkorządca Romelii. Pośpieszył do nieprzyiaciela Namiestnik Mileńko, zwiodł niemieszkaiąc bitwę, i zupełne odniosł zwycięztwo. Strata w ludziach poległych i ranionych z obustron wielka, dla Turków naydotkliwsza, którzy widzą, że taka przegrana przy zagaieniu zwłaszcza kampanii, złe skutki sprawić może, potwożyć następuiących Muzułmanów, dać otuchę rokoszanom.

Zwyciężeni przypisuią klęskę sławnemu Passwanowi Oglou; ten spokoynie siedząc w Widdinie, dać nie chciał żadney pomocy, z przyczyny, że iak sam powiada, nie chwali urządzeń zrobionych przez wodzów Selima 3. Serwianie dotąd nie skarżyli się nigdy na niedostatek pieniędzy, chociaż wydatek u nich bardzo iest wielki na zakupienie broni, oręża, dział, ammunicyi, które drogo za granicą opłacać musieli w gwałtowney potrzebie. Gotowizna iednak rzadka nie skończenie w kraiu tak długo przez woynę domową niszczonym, z którego część obywatelów maiętnieyszych dawno wyszła za granicę, drudzy swóy dostatek ziemi zapewne powierzyli. Na zastąpienie więc nieuchronnych wydatków, Czerny postanowił, ażeby mieszkańce bydło, zboże, inne produkta oyczyźnie dawali w pewney ilości i cenie; wyznaczeni dozorcy przedaią postronnym wszystko, summy wnoszą do skarbu. Zdarzaią się częstokroć grabieże i rozboie; nie iednego z bogatszych kupców zrabowano; nie dawno ieden pod Panczową stracił tym sposobem więcey 30 t. złot. ryńs. Lecz to dziełem iest prywatnych złoczyńców, nie zaś rządzących Serwią. Poddani Austryaccy rozumieią, że skoro wodzowie Tureccy staną w tey prowincyi, przerażeni widokiem zastępów licznych Chrześcianie, w rozsypkę idąc, na wiele pocztów rozerwani, rabować będą ościenne kraie. Na ten przypadek przewidziany, który nie iest niepodobnym, GG. Franciszka 2 w tych stronach kommenderuiący, licznym żołnierzem granice osadzić kazali.

AUSTRYA.

WIEDEN 27 Lipca. Austryacka Monarchia przez śmierć niewczesną straciła iednego z naypierwszych obywatelów i obrońców swoich. D 22 umarł w stolicy naszey Graf Baillet de la Tour aktualny tayny Konsyliarz, Szambelan, G. artyllery, Szef regimentu dragonii, Kawaler wielkiego krzyża orderu woiennego Maryi Teressy, nadworney rady woyskowey Prezydent. Narodzony r. 1737 w kraiu Luxemburgskim, r. 1755 przyioł służbę w obozach Maryi Teressy, i całą woynę 7 letnią odprawił pod Feld Marszałkami Daun, Lascy, Laudonem, przechodząc niższe stopnie, i iednaiąc dla siebie zaletę powszechną. R. 1772 otrzymał rangę Półkownika; r. 1782 został GM. Zaiela się woyska domowa w Niderlandzie zbuntowanym przeciw edyktom Józefa 2, r. 1787. La Tour poraził nie raz rokoszanów nad brzegami Mozy, i Feld Marszałkowi Bender skutecznie dopomógł przywrócić kray cały pod berło Leopolda 2, za co w nadgrodę otrzymał rangę GL. i regiment dragonii. Ten od Szefa swoiego dobrze ćwiczony, na wszystkich kampaniach woyny Francuzkiey był postrachem nieprzyiacioł. La Tour na pierwszych stanowszy stopniach, dał dowody męztwa i przezorności dobrym wodzom potrzebney.

Wyliczać nie będziemy, co i gdzie dokazał; trzebaby opisywać całą rewolucyiną woynę od r. 1792 do r. 1797; Dość powiedzieć, że Sambra, Escaut Moza, Mozella, Ren, Lech, Flandrya Francuzka, cały Niderland, nadbrzeża Renu, Cyrkuły, Szwabia, i Bawarya świadkami były dzieł walecznych zmarłego rycerza. On r. 1794 kierował obleżeniem twierdzy Landrecies; on r. 1796 naprzód ustępował od Renu do Iser, poźniey ścigał G. Moreau od Iser do Renu, i pamiętną kampanią Arcy X. Karola zakończył szczęśliwie dobyciem Kehl twierdzy; za co w nadgrodę otrzymał krzyż Kommandorski orderu Maryi Teressy, z rangą G. artyllery. Lecz powodzenia woienne są niestałe; zależą od okoliczności i przypadków; nie ieden dla tego tylko sławnym został, że miał do czynienia z przeciwnikami, w trudne zawody iść mniey zdolnemi. La Tour iaśniał obywatelską cnotą. Po traktacie w Campo Formio zawartym otrzymał wielkorządy Szląska i Morawii; nakoniec został Prezydentem nadworney rady woienney, co iest stopniem w ar-

miach Austryackich naywyższym. Dość powiedzieć na pochwałę zmarłego G. że go wybrał i wyniosł Arcy X. Karol. Nie długo ten urząd piastuiąc, tu iak zawsze na woynach, okazał duszę wyższą nad interes i prywatne względy, nieskazitelną rzetelnośc, nieporuszone do Monarchy i oyczyzny przywiązanie, rzadką pilność w pełnieniu obowiązków, niespracowaną czynność i gorliwość w służbie, któréy oddał się cały i poświęcił. Te przymioty pamięć iego szacowną i drogą ziomkom uczyniły. Za życia nie znane od wielu, po śmierci żałowane i wielbione od wszystkich powszechnie imie G. Latour, z chwałą będzie wspominane wiecznie w dzieiach Austryackiego domu. Smiertelne zwłoki d. 24 z przyzwoitą uczciwością pogrzebione zostały.

Okoliczności polityczne kraiu naszego nie odmieniły się bynaymniey; twierdza Braunau dotąd zostaie w ręku Francuzów; posłowie Angielski i Francuzki, Adair i Larochefoucault miewaią prywatne audyencye u Cesarza, po których następuią zawsze walne rady gabinetowe Ministrów Austryackich; słychać, iz negocyacye bardzo ważne zaczęto, których końca i skutku wyglądamy z utęsknieniem. Dobycie Raguzy w Czerwcu przez Montenegrinów nie potwierdziło się urzędowém doniesieniem, aniteż ustąpienie G. Lauriston z miasta po zawartey kapitulacyi; dziś znowu prywatne listy zwiastuią, że Francuzi nakoniec poddać się musieli d. 6 lipca, dla niedostatku żywności. To pewna, że w Raguzańskich szpitalach było chorych żołnierzy 1200; 900 w Spalatro; w Albanii wszystko iest na dawnym stopniu; czekać trzeba potwierdzenia wiadomości, że 20 t. mieszkańców tey prowincyi iakoteż Montenegrinów stanęło na obronę Cattaro.

Przed kilko d. ogłoszono wyrok Cesarski zciągaiący się do interessów skarbowych. Podnosi Monarcha, i do skutku przyprowadzić każe inny, r. ieszcze 1805 dany przed samém zaczęciem woyny Francuzkiey, który zalecał obywatelom przyłożyć się do opatrzenia publicznych potrzeb. Tu iest mowa o podatkach klassycznym i osobistym. Od pierwszego wolni zostaią pensyonowani ze skarbu, ieżeli pensye ich nie przechodzą 4 t. złot. ryn. służący dworu Cesarskiego i zagranicznych posłow, mieszkaiący w Austryi Węgrzyni i poddani Tureccy; wszyscy cudzoziemcy, ktorzy lat ieszcze 10 nie mieszkali w kraiach naszych, słudzy skarbowi, ludzie woyskowi. Od drugiego podatku wolni będą żołnierze z familiami swemi, słudzy urzędników dworskich, kancellarzystowie. Wnieść łatwo, że te 2 podatków rodzaie znaczny dochod przyniosą skarbowi. Lecz te urządzenia są tylko doczesne; wyglądamy stałego, które skarb napełnić, dług ma zapłacić publiczny.

Posłowie Bawarski i Wurtembergski do nas przybyli; Badeński wkrótce spodziewany: Baron Giusti dawniey Minister Austryacki w Genui, poiechał do Neapolu. Franciszek 2 nadgradzaiąc przywiązanie i gorliwość okazaną przez Węgierskich obywatelów w przyięciu Arcy X. Ferdynanda następcy tronu r. prze. w mieście Caschau, G. Esterhazy darował tabakierę z portretem swoim, Biskupowi Szabo krzyż brylantowy, Graffini Androssy i iey corce medaliony brylantowe, Officyerom woyskowym i milicyi straż utrzymuiącym, złote medale honorowe. X. Bathiany umarł w Baden. Miastaczko Węgierskie Baia niedawno w perzynę poszło; 120 domów zgorzało zupełnie. Z Semlina wiadomość odbieramy, że Serwianie zawiesili szturmowanie zaczęte Belgradu, spodziewaiąc się mieć wkrótce do czynienia z woyskiem Ottomańskiém. Biskup Grecko Belgradzki znayduiący się w obozie Chrześcian, powszechne nabożeństwo zalecił za szczęśliwe ich powodzenie; cały nawet lud zbroyny codzień w godziny wyznaczone głośno wzywa Pana zastępów, ażeby usiłowaniom ich błogosławić raczył.

Xiężna Cumberland od kilku iuż miesięcy w Graetz mieszkanie obrała; do tegoż miasta przybyło wielu cudzoziemców, naybardziey Anglików ze Włoch. Do regimentów Austryackich na granicy stoiących zaczeli przychodzić w liczbie znaczney zbiegowie Francuzcy; iedni przyimuią służbę woyskową, drudzy u rzemieślników i gospodarzów. G. Marmont dywizyą G. Serras w Istryi stoiącą zabrać kazał na statki, i prowadzić do Dalmacyi, pod zasłoną 1 fregaty, 3 korwet uzbroionych w porcie Weneckim. Do Triestu d. 11 przybyli Konsyliarze Włoscy Pallavicini, Guastavillani, Bagagni, Gavio, pospieszaiąc do Istryi i Dalmacyi.

BRYTANNIA W:

LONDYN 22 lipca. W tych d. Parlament będzie zamknięty. Zprzeczano się podziśdzień o cośmy Anglicy z Francyą traktowali? o pokoy, czyliteż o zamianę ieńców. Rozwiązuie wątpliwość mowa Królewska, dawnym zwyczaiem napisana i rozrzucona w stolicy, którą Monarcha przez wybranych Kommisarzów czytać każe izbom zgromadzonym, nie mogąc sam być obecny obrządkowi dla słabości zdrowia. Doniosł Jerzy 3, że nieprzyiaciel rzeczywiście nam podał ugodliwe warunki, zmierzaiące do przywrócenia i ugruntowania pokoiu powszechnego w Europie; tym końcem zaczeły się negocyacye w Paryżu i Londynie, nie wspomniał Pełnomocników swoich Monarcha; domyślić się łatwo, iż wielkie dzieło iest poruczone Lordowi Yarmouth. Król oświadcza, że skutek niewiadomy i niepewny; może nastąpić ugoda, może przedłużyć się woyna, Parlament bacznym być powinien na wszelkie przypadki. A ieżeli nieprzyiaciel wystawi trudności i niezłamane przeszkody uspokoieniu narodów; Anglicy wszelką gotowość mieć powinni do korzystania z przemocy i zwycięztw swoich na morzu, ażeby Mocarstwom przeciwnym klęskę zadać po wszystkich częściach świata, zprzymierzeńców swoich posiłkować mogli. Ostatnie te słowa ściągaią się do summ potrzebnych Ministrom na wydatki nieprzeyrzane podczas Parlamentowych wakacyi.

Donieśliśmy niedawno, iaka wieść biegała o warunkach przedugodnych, niby podanych z naszey i przeciwney strony. Umieściliśmy uwagi polityków, względem pogodzenia stron wszystkich, i potrzeby konieczney pokoiu. Kładniemy teraz inne warunki na które niby zgodzić się iuż miały Anglia i Francya, nie zaręczaiąc iednak za ich rzetelność. I. Anglicy i Francuzi nawzaiem oddadzą sobie kraie podbite podczas woyny dzisieyszey. 2. Wyspa Malta wiecznemi czasy przy Anglikach zostaie. 3. Przygórek dobrey nadziei ma być portem wolnym dla wszystkich narodów którego załoga składać się powinna z 1500 żołnierzy w teyże osadzie zaciągnionych. 4. Król 2 Sycylii otrzyma nadgrodę za stracone dzierżawy na lądzie Włoskim, którey cząstką być ma RP. 7 wysp ziednoczonych. 5. Król Sardyński otrzyma nadgrodę za państwo utracone we Włoszech północnych. 6. W Brytannia uzna odmiany zaszłe w rządzie Francuzkim. 7. Wszystkie dzierżawy Ottomańskiey Porty będą gwarantowane od Mocarstw do woyny teraźn. wchodzących. 8. Osada Batawska Surinam zostanie własnością Anglików. 9. Brytannia W. uzna odmiany wprowadzone do rządu Hollenderskiego i Włoskiego. Te warunki pisząc politycy Londyńscy, wątpliwość zostawuią względem Hannoweru; dołożyli zaś, że Anglia i Francya traktuią teraz, iaka w szczególności nadgroda ma być dana Królom 2 Sycylii i Sardyńskiemu, iaki ma być traktat handlowy między 2 narodami.

Mówić nie będziemy więcey o radach Ministrów naszych, wysyłaniu gońców, podniesieniu papierów; rzecz wkrótce obiaśnić się musi. Tymczasem uważamy, że woyska do Sycylii przeznaczone pod żagiel nie wychodzą. Ferdynand 4, naywyższą kommendę woysk swoich oddał G. Stuart wodzowi Anglików; tego władza rozciąga się od Melazzo do Passaro; w tey linii są warowne twierdze: Melazzo, Messina, Augusta, Syracusa, i pasmo prawie nieprzerwane nadbrzeżnych batteryi. G. Rosenheim iest na czele Sycyliiczyków wcielonych do armi Angielskiey, z Brygadyerami Fardelli, Menecchini, Floresta. O tém urządzeniu Króla 2 Sycylii donosząc woysku zprzymierzonemu G. Stuart, zaleca żołnierzom iedność konieczne potrzebną na zwalczenie grożących lądowaniem nieprzyiacioł, i zachowanie przykładney karności w obozach, bez którey nie godzi się spodziewać zwycięztwa. Anglicy i Sycyliiczykowie rozumieią, że Gaeta nigdy nie może być dobytą. Sidney Smith iuż kilka razy X. Hesse Philipsthal dostarczył ammunicyą na mieyscu wypotrzebowaney; załogi nie odnawiał ieszcze, gdyż Francuzi dotąd ognia nie dawali. Gubernator Gibraltaru G. Fox nie tylko będzie wodzem naywyższym zprzymierzeńców w Sycylii, aleteż Ministrem pełnomocnym do interessów politycznych; pierwszym iego pomocnikiem w obozach wyznaczony G. Moore.

O nieprzyiacielskich eskadrach, które przebiegaią tak dawno, niektóre od 8 i 9 miesięcy, wszystkie morza, podziśdzień pewney wiadomości niema; iednak rzecz wyświecać się zaczyna. Nie dawno do Portsmouth przybył z Brezylii człowiek, który znaydować się miał na okrętach Adm. Willaumetz. Według iego powieści, nieprzyiaciel wyszedłszy na początku Grudnia z Brestu, d. 22 stycznia przeszedł Ekwator; d. 17 lutego zabrał nam okręt; 16 Marca udał się do S. Salvador; 2 kwietnia zawinoł do portu; d. 21 wyszedł znowu pod żagle, d. 27 był widziany bieg swóy kieruiąc do Indyi zachodniey; przez 3 miesiące po kwarcie wody tylko ludziom dawano; dla tey przyczyny zagęściły się choroby na okrętach. Podobną tey wiadomość odebrać mieli Adm. Harvey, Collingwood, Thornborough, pod przygórkiem Finisterre, Cadix, Rochefort krążący. Dzis iest inna, że Willaumetz i H. Buonaparte d. 14 Maia widziani byli blizko Para Brezyliiskiego miasta, bieg zwracaiąc do wyspy Trinitad i osady Surinam; lecz wątpiemy, żeby mieli dostateczną siłę do szkodzenia w tych stronach Anglikom; raczey wnosić trzeba, że zechcą zawinąć do Martiniki.

To zdanie ztwierdza Adm. Cochrane, który flotcie kupieckiey z wysp Antilskich do Europy iuż wychodzącey rozkazał zostać na mieyscu, i czekać mocnieyszey straży; ponieważ słyszał, iż eskadra Francuzka z 4 okrętów lin. kilku fregat złożona, pokazała się niedawno na tych morzach. Słowem nieskończone są odgłosy, domysły, powieści o 15 wiadomych eskadrach nieprzyiaciol; iedna zawinąć miała do Portorico, druga do S. Domingo; inna iest w Martinice, inna w Guadalupie; inna ieszcze udawszy się na morza północne do brzegów Groenlandyi, zniszczyła naszą żeglugę, zabieraiąc 19 okrętów zabawnych połowém wielorybów. A iednak z tak wielkiey liczby rozmaitych doniesień żadnego niema, któremuby wierzyć mogła Admiralicya. Wrówney niewiadomości do czasu zostaią wodzowie nasi; Strachan, Stirling, Warren nie poszli do Indyi wschodniey i zachodniey; uprzedzeni, że Francuzkie statki po długiém krążeniu, nie przedsiębiorąc wyprawy żadney na podbicie osad Angielskich, wkrótce muszą powracać do Europy, krążą 3 wspomniani wodzowie blizko Madery, wysp Canaryiskich, i przygórka zielonego, których nieprzyiaciel ominąć nie może, iak niedawno uczynił Linois.

Oświadczył głośno nieprzyiaciel, iż eskadry iego są wysłane dla zniszczenia handlu Angielskiego. Lękała się kompania wschodnio Indyiska o swoie statki z Chin, Bengalu, Coromandelu, Malabaru, Ceylanu powracać maiące w r. terazn. Część ich przynaymniey, w liczbie 11 żaglów, spokoynie, bez przypadku żadnego zawineła do Portsmouth. Raz tylko, znayduiąc się w blizkości Przygórka dobrey nadziei, było nieiakie niebezpieczeństwo. Fregata Francuzka od 50 armat, Canoniere zwana, wpadła w środek flotty. Osborne kommendant okrętu Tremendous od 74 armat na straż przydanego, to widząc, udał się do nieprzyiaciela; lecz gardząc słabością przeciwnika, i chcąc zabrać statek nie uszkodzony, gdy nie spodziewał się odporu, nie uczynił żadney gotowości do spotkania. Gdy iuż był blizkim, rozkazuie Osborne flagę zpuścić; postrzegł omyłkę Kapitana Angielskiego nieprzyiaciel, i korzystać nie omieszkał; czyni zwrót nagły, stawa w tyle okrętu Tremendous, daie kilkakroć ognia podwóynym ładunkiem, psuie rudel, maszt, żagle, sam oddala się natychmiast, zostawuiąc naszych w zadumieniu nad niespodzianym przypadkiem, i ścigać uchodzącego niezdolnych dla poniesioney szkody.

Ta fregata Canoniere, iak donoszą Francuzi, należała do eskadry H. Buonaparte; czas i mieysce na którém flottę naszą spotkała, zważaiąc, wnosić trzeba, iż albo odłączyła się od swoich, albo z niemi płyneła do Indyi wschodniey, których iednak Anglicy nie postrzegli. Zkąd chcą wnosić niektórzy, że żadna z eskadr Francuzkich nie była w Brezylii, aniteż ztamtąd nie poszła do Ameryki. Czas obiaśni wszystko; mógł Willaumetz być w porcie Portugalskim, mógł H. Buonaparte; tu rozdzieleni, mogli znowu przedsięwziąć żeglugę do Indyi wschodniey i zachodniey. Gdy nam ieszcze nie iest wiadomy doskonale obrót eskadr Francuzkich, które iuż są na morzu, rapport przysłany od Adm. Thornborough donosi, że statek Amerykański d. 8 lipca miał widzieć 5 okrętów lin, które powracały do Europy. W porcie zaś Rochefort znaiomy Lallemant czyni gotowość do wyiścia pod żagle. Gdy ten wodz po Admirałach Mississy i Linois szkodził naywięcey handlowi naszemu, przeto na niego wzgląd naypilnieyszy mieć kazano; Thornborough pod wyspą Aix krąży z 6 okrętami lin.

Zwycięzca Duckworth wyszedł pod żagle z Plymouth, zmierzaiąc do morza środziemnego; gdzie ma obiąć naywyższą kommendę, i zamykać Carthagenę, Toulon, Genuę. Neapol, bronić Gaetę, i Sycylią przy pomocy Adm. Sidney Smith. Ażeby potęga flotty odpowiadała tak wielkiey potrzebie, na iey zmocnienie d. 15 z Portsmouth wysłano ieszcze 3 okręta lin. od 74 armat. Collingwood nie mógł być osłabiony pod Cadix, gdzie Rosilly dość liczną eskadrę uzbroił, którą ieszcze pomnożyć usiłuie. Dundas syn Melvilla imieniem oyca swoiego w izbie niższey dopraszał się o zwrót wydatków prawnych. Słychać, iż ieżeli negocyacye zaczęte z Francuzami nie wezmą spodziewanego skutku, nie tylko Admiralicya poszle woysko liczne do Sycylii, aleteż przedsięwziąć każe wyprawę taiemną, do którey wszelka iest gotowość, celem zaś Ameryka południowa. Fox do zdrowia przychodzi; następca tronu zaszczycał chorego względami naywyższemi. Warunki zamiany ieńców woiennych wkrótce być maią ogłoszone, gdyby nawet nie podpisano ugody ostateczney; żony i dzieci, krewni, przyiaciele Anglików zatrzymanych we Francyi, gdy niedawno rządowi prozbę podali, o skrócenie cierpienia swego, odebrali zapewnienie, że to wkrótce nastąpi. Jakoż od nieiakiego czasu rząd Angielski i Francuzki prawie żadney trudności nie czynią w pozwalaniu obustronnym ieńcom odwiedzać oyczyste progi.

Woyska nasze, które w przypadku przedłużoney woyny płynąć maią do morza środziemnego, zostawać będą pod hetmaństwem Margrabiego Huntley. Lord Harrington obioł w Irlandyi naywyższą kommendę. Kilku kompaniom kanonierów obozem stoiącym pod Chatham, na okręta zabierać się kazano. W Izbie niższey była mowa o wyznaczeniu 5 t. FS. dochodu wiecznego dla tych, którzy imie Nelsona nosić będą. Z Reprezentantów niektórzy rozumieli, że familia zmarłego bohatyra na tey pensyi przestać powinna, nie wyciągaiąc nadania ieszcze dóbr ziemskich od narodu wdzięcznego wprawdzie i w nadgrodach szczodrego, lecz dziś odłużonego nieskończenie. Wspomniał ieden, że sam nawet Marlborough nie wzioł nad 5 t. FS. roczney pensyi, po zwycięztwach zawołanych w Hochstedt, Ramillies, Oudenarde, Malplaquet, oswobodzeniu Rzeszy Niemieckiey od Francuzów, zawoiowaniu całego prawie Niderlandu Hiszpańskiego i Flandryi Francuzkiey. Odpowiedział Rose: Marlborough od Anny Królowey i Parlamentu prócz 5 t. FS. pensyi roczney, która nierównie więcey znaczyła na początku 18, niż znaczy w 19 wieku, miał ieszcze ofiarowany sobie pałac kosztem skarbowym zbudowany, Blenheim, którego wystawienie kosztowało narodowi 54 t. FS. Nadto ieszcze dano iemu gruntów przyległych 2 t. morgów; co wszystko dzisieyszemu imienia bohatyrskiego dziedzicowi przynosi blizko 40 t. FS. rocznego dochodu. Wstydziliby się Anglicy, do pensyi szczupłey 5 t. FS. dziedzicom Nelsona nie przydaiąc dóbr ziemskich, w szacunku 200 t. FS. Admirał przed zgonem wyznał, iż cały maiątek iego nie przenosił 15 t. FS. tyleż prawie liczył długu. Za zdobycz w Abukir odniesioną nie dostał nad 5. t. FS. gdy inni Admirałowie, którzy nie walcząc z nieprzyiacielem, tytuł tylko nosili kommendantów naywyższych na Oceanie i morzu środziem, z części zdobyczy na nich przypadłey, dostali po 200 i więcey t. FS. Nelson był na morzu, czém na lądzie Marlborough; zwycięztwa pod Hochstedt, Ramillies, Malplaquet odniesione, nie więcey zysku i chwały Anglikom przyniosły, iak tryumfy w Abukir, pod Coppenhagą, w Trafalgar, które potęgę nieprzyiaciół naszych na wiek niszczą. Nie na wielkość, ale raczey na mierność nadgrody narzekać trzeba. Zgodziła się na to izba iednomyślnie.

Gdy w teyże izbie niższey Reprezentanci radzili, tym przynaymniey z XX. familii Królewskiey nie podwyższać pensyi, którzy za piastowanie rozmaitych urzędów znaczny dochod maią ze skarbu; odpowiadaiąc na zarzut Minister Petty okazał, że następca Tronu iako Półkownik regimentu dragonii, bierze tylko 1100 FS. X. d' Yorck iako naywyższy kommendant siły lądowey 3400, X. Kent iako Gubernator Gibraltaru 3700, X. Clarence iako Admirał 1400, X. Cumberland, Sussex, Glocester,

iako GL. po 1350. Tak mierny dochod ich widząc iz-
ba, zgodziła się na wiadome pensyi podwyższenie. O
G. Miranda ieszcze niema pewnych wiadomości; gdy iedni
mówią o zabraniu statków iego, straceniu ludzi przez
Hiszpanów, ucieczce wodza, nakoniec o przytrzymaniu
okrętu Leander przez Anglików, że był ładowny 10 t.
karabinów; ponieważ broni żadney do wysp Antilskich
wprowadzać obcym żeglarzom nie dozwalaią prawa nasze;
listy i pisma publiczne z Jamaiki naypoźniey przysłane
zgodnie powiadaią; że Miranda wylądował, nieprzyiaciela
poraził; innych zastraszył, niektóre miasta i prowincye
nadmorskie osadził, Malkontentów uzbroił. W takiey
sprzeczności, rzecz zostawmy czasowi.

Posłuiący dawniey u dworu Berlińskiego Jackson
powrócił z Hamburga. Poseł Pruski Jacobi dziś ma wy-
iechać do Niemiec. Okręta z Indyi wschodniey teraz
przybyłe potwierdziły wiadomość, że Popham woysko i
eskadrę prowadzi na zdobycie osady Hiszpańskiey Bue-
nos Ayres. Officyerowie Angielscy donoszą z Messiny,
że między innemi wielo starożytnemi rękopismami któ-
re z rozwalin Herculanum dobyte, długo w Neapolu za-
niedbane, rozwineli i przepisali uczeni Anglicy, znalazło
się opisanie bitwy w Actium stoczoney, dzieło Varusa
Virgiliuszowego przyiaciela. Na ostatniey audyencyi Am-
bassador Rossyski Graf Stroganow prezentował Królowi
z młodych XX, Holstein Oldenburg; tegoż czasu sta-
wieni byli przed Monarchą G Crawford iadący do Fran-
cyi; Lauderdale dziękuiący za otrzymany urząd Pieczę-
tarza Szkockiego, G Craigh powracaiący do Messiny, G.
Grey brat Prezydenta Admiralicyi na kommendę iadący
do Przygórka dobrey nadziei, młody Erskine na posel-
stwo do stanów Ameryki ziednoczoney; naostatek Pin-
ckney tychże stanów poseł. Lord Minto Indyski Wielko-
rządca całą familią swoią zabiera do Calcutty.

Mnieysze szpitale woyskowe dotąd utrzymywane w
Deal, Chatham, i wielu innych mieyscach będą zniesio-
ne; ieden zaś powszechny założyć kazano na wyspie Wight.
Według rachunku dokładnego, wszystkie potrzeby i wy-
datki skarbowe w r. ter. wyniosą ogołem summę 83 mill
FS. łącząc 30 mill. FS. procentu od długów publicznych.
Jak niezmiernie bogaty być musi ten narod, który skła-
dać może ogromną ilość 166 mill: czerw. złot. Wielu
regimentom naszym do brzegów idącym zatrzymać się ka-
zano, gdyż okręta przewozowe w Ramsgate i Margate nie
są wygotowane do ich przyięcia. Dług narodowy An-
gielski ufundowany, to iest maiący procenta należne wie-
rzycielom iuż oparte na pewnych i stałych podatkach,
wynosi teraz 580 mill. FS. O ilości nie ufundowanego
długu nic nie rzekł w izbie niższey Petty, obiecuiąc wkrót-
ce dokładniey donieść, gdy rachunki zaczęte będą dokoń-
czone. Słychać, ze z naszey strony i Francuzkiey w tych
d. wyznaczeni być maią Ministrowie pełnomocni, i o-
głoszeni, którzy dzieło zbawienne pokoiu przyśpieszyć
powińni. 2 Regimenta legionu Hannowerskiego z Corck
wysłane po 14 d, żegludze staneły szczęśliwie w Gibral-
tarze:

Emigracya obywatelów naszych nie ustaie, naybardziey
ze Szkocyi i Irlandyi. Wszyscy zmierzaią do Ameryki
północney; pierwszych do tego wygnania dobrowolnego
nakłania ziemia w oyczyznie niewdzięczna, która za cię-
żką pracę zbyt skąpo wypłaca się rolnikowi; drugich
nadzieia lepszego losu w nowym świecie. Nie mamy wyra-
żnego prawa, któreby wynosić się zabraniało; nawet nie
chciał Parlament zrobić przepisu, ażeby właściciele dóbr
ziemskich, nie obracali gruntów osiadłych na pastwiska,
w nadziei większego zysku, rozkazuiąc arendarzom szu-
kać innych siedlisk. Lecz Ministrowie uważaiąc, iak wie-
le traci kray w powszechności cały, przez znaczne zmniey-
szenie liczby obywatelów, zalecili statkom woiennym, bli-
zko brzegu 3 Królestw krążącym dla bezpieczeństwa, że-
by iak naybardziey przeszkadzały tey emigracyi. Tym
sposobem poymany niedawno, i do portu odprowadzo-
ny został okręt Amerykański, na którym wynosiło się
z oyczyzny 118 Irlandczyków.

WŁOCHY.

ANCONA 6 Lipca. Rząd nasz zalecił, ażeby okrę-
ta przychodzące z Trieste, Fiume, Jstryi, Dalmacyi,
Albanii, do portów Włoskich przyimowane nie były
bez odprawienia kwarantanny; gdyż słychać, że w woy-
sku Francuzkiém, które iest w pomienionych kraiach,
pokazały się choroby zaraźliwe. Gaety bombardować
nie zaczęto ieszcze, Massena przybył do obozu. Wie-
le osob na karę galerną skazanych z Neapolu do Pie-
montu odprowadzić kazano.

SZWAYCARY.

BASEL 7 Lipca. Seym Szwaycarski zbliża się do
końca; poseł Francuzki nie podawał żadney noty, nawet
względem żądaego zakazu wprowadzania towarów Angiel-
skich. Sami Reprezentanci dobrze znaiąc myśl zprzy-
mierzeńca, ustawy dawniey napisane w każdym Canto-
nie z osobna, zamienili w prawo powszechne dla całego
kraiu, zakazuiąc pod surową karą, nawet cielesną, wpro-
wadzać do Szwaycarów, ztąd do ościennych narodów po-
syłać wszelkie towary i produkta Angielskie, wyłącza-
iąc bardzo niewiele, np. przędzę bawełniczną, bez któ-
rych fabryki i rękodzieła Szwaycarskie obeyść się nie mo-
gą. Przepisane są drogi handluiącym i mieysca, gdzie
cło opłacać powińni, iako to: w Basel, Rhinfelden, Lauf-
fenburg, Zurzach, Eglisau, Schaffhausen, S Gall, Mayen-
feld, Chur. Cantonom zalecono, aby każdy u siebie straż i
pilność podwoił.

FRANCYA.

PARYŻ 22 Lipca. D. 17 podpisane zostało przy-
mierze w naszey stolicy między Francyą, Bawaryą, Wur-
tembergem, Elektorami Badeńskim i Arcy Kanclerzem,
Cliwią, Nassau Weilburg i Usingen, Hesse Darmstadt,
Hohenzollern Sigmaringen, Ahremberg, i Graffem Leihe;
na spólną obronę; rząd nasz obowiązuie się dawać 200
t. żołnierza, Bawarya 30, Wurtemberg 20, Baden 15 t.
ińni zprzymierzeńce mnieyszą lub większą liczbę żoł-
nierza, według ludności kraiów swoich i dochodu. Nie
umieszczeni w traktacie Panowie Rzescy, którzy w Cyr-
kułach Bawarskim, Szwabskim, nad Reńskim dzierzawy
maią, zachowuią udzielność, według proiektu podanego
przez Elektora Hesse Cassel. Elektor Arcy Kanclerz
dożywotniém prawem zachowa Ratisbonę, która po zey-
ściu iego dostanie się domowi Bawarskiemu, Frankfort
w zamianę dany będzie Arcy Kanclerzom. Hesse Darm-
stadt i Cliwia nowy tytuł otrzymaią. X. Nassau zosta-
nie Feld Marszałkiem.

Legion który zaciągać kazano w Dalmacyi, składać
się powinien z 2700 ludzi; batalion Istryi z 660; zacią-
gaiący się żołnierz lat 5 służyć obowiązany. Murat wy-
iechał do Dusseldorf. Są wielorakie powieści o podpi-
sanym iuż pokoiu; podnoszą się papiery nasze w nadziei
losu szczęśliwego; rząd iednak milczy o tém; łatwo zga-
dnąć, w iakiém oczekiwaniu zostaie narod, aż się skoń-
czy wątpliwość wszelka. Deputatów narodu Żydowskie-
go na ziezdzie blizko 100 liczemy, w liczbie których
naysławnieysi Seger z Turinu, i Sintzheim z Strasburga.
Minister Portalis posiedzenie zagaiał; kommissarzami od
rządu wyznaczeni Regnault Stanu Konsyliarz i Molé. Za-
miast 6 t. żołnierza, 10 t. z Boulogne prowadzić kaza-
no do obozu pod Bayonne wytkniętego. Marszałek Kel-
lerman zbierał przez subskrypcyą pieniądze, chcąc wy-
stawić posąg Napoleonowi. Minister Champagny doniosł
onemu, że rządca na to nie zezwala, zostawuiąc rzecz
potomności.

Spodziewaią się inżenierowie nasi, po 20 d. bombar-
dowaniu Gaetę do poddania się przymusić; ogień iednak
dotąd z naszey strony nie iest otwarty. X. Hesse Phi-
lipsthal i Sidney Smith opoźniaią robotę kopaczów nie-
ustanném strzelaniem, i częstemi wycieczkami. Ostatni
był w Palermo dla naradzenia się z G. Acton. Potwier-
dziła się wiadomość, że garnizon Francuzki stanoł w
Rzymskim zamku S. Anioła. Dziś papiery nasze spadły
nagle 2 procentami; gdy albowiem rząd milczał, słusznie
wnosić zaczęto, że pogłoski o rychłym pokoiu są wąt-
pliwe; ta przynaymniey pewna, że zamianę ieńców wkrót-
ce zrobiemy. Niektórzy ieszcze nie tracą nadziei, że Lord
Yarmouth rószczkę oliwną ukaże narodom. Z Madritu
iest wiadomość, że X. Asturyi ma zaślubić córkę Infan-
ta Don Ludwika, którey siostra małżonką iest X. Po-
koiu. Pani Blanchard w Bordeaux szóstą iuż podróż po-
wietrzną odprawiła pomyślnie na zysk ubogich.

w WILNIE w DRUKARNI XX. PIARÓW ROKU 1806 DNIA 27 LIPCA SOBOTA